

SIMPOZIJI, DELAVNICE

KAKO DO KAKOVOSTNE IN DOSTOPNE DOLGOTRAJNE OSKRBE?

Konferenca Gospodarske zbornice Slovenije in predstavništva Evropske komisije v Sloveniji, Ljubljana 11. februarja 2020

Kakovostna in dostopna dolgotrajna oskrba je pereča naloga vse Evrope in zadeva vse družbene ravni, gospodarstvo še posebej izrazito. Organizatorja, ki sta organizirala konferenco z naslovom *Kako do kakovostne in dostopne dolgotrajne oskrbe?*, sta poskrbela za pestro vsebino ter zelo raznolike predavatelje in udeležence. Zaradi napovedane udeležbe Ministrstva za zdravje smo pričakovali nove, sveže informacije o slovenskem zakonu o dolgotrajni oskrbi. Žal je nekaj dni pred konferenco Ministrstvo za zdravje svojo udeležbo odpovedalo zaradi odstopa predsednika vlade in s tem povezanih političnih sprememb v državi. Predavanja ostalih govornikov pa so bila izjemno zanimiva in uporabna.

Konferenca je bila premišljeno razdeljena na dva dela. Uvodni del je bil bolj teoretičen. Na njem so bila predstavljena znanstvena spoznanja in ureditve dolgotrajne oskrbe na makro in mezo družbeni ravni. V drugem delu so bile prikazane izkušnje s terena, se pravi iz mikro ravni. V njem so predstavili svoje poglede na dolgotrajno oskrbo in izzive, s katerimi se vsakodnevno soočajo, strokovni delavci zaposleni na področju dolgotrajne oskrbe v Sloveniji.

V uvodnem delu je Jean-Luc Stephany iz generalnega direktorata Evropske komisije za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje predstavil ureditev dolgotrajne oskrbe v Evropski uniji (EU). Izpostavil je, da so za države EU značilni različni modeli dolgotrajne oskrbe, z različno stopnjo vključenosti države in družine v oskrbo starejših in drugih pomoči potrebnih ljudi. Slovenija spada med države, ki ima dobro razvito institucionalno oskrbo starejših, oskrba na domu je sicer vpeljana, vendar se še razvija, značilna pa je tudi visoka stopnja familializacije – vključenosti in odgovornosti družine pri skrbi za starejše. Stephany je izpostavil tudi, da staranje evropskega prebivalstva kliče po sistemskih rešitvah ter da dolgotrajna oskrba ne zadeva le starih ljudi, ampak je njena ureditev v interesu vseh generacij, saj se vsakdo lahko znajde v situaciji, ko bo iz danes na jutri potreboval storitve dolgotrajne oskrbe. Rešitve vidi v integrirani oskrbi, v razvoju oskrbe na domu in drugih alternativnih oblikah oskrbe, kot so dnevni centri za starejše, stanovanjske skupnosti itd. Kot izjemno pomemben del razvijajočih se sistemov dolgotrajne oskrbe je izpostavil podporo neformalnim oskrbovalcem, predvsem v obliki raznih izobraževanj, z zagotavljanjem nadomestne oskrbe ter raznih ukrepov, ki bodo omogočali boljše usklajevanje plačanega dela z oskrbovanjem.

Tatjana Čerin in Bojan Ivanc iz Gospodarske zbornice Slovenije sta predstavila makroekonomski vidik in odprte dileme, povezane z ureditvijo dolgotrajne oskrbe v Sloveniji. Čerinova je opozorila na to, da v Sloveniji

dolgotrajna oskrba še ni sistemsko urejena v enovit sistem, pri čemur je poudarila, da bodo ključni izzivi Slovenije v prihodnosti povezani predvsem z načinom financiranja (javni ali zasebni viri financiranja), z zagotovitvijo ustreznih kadrov ter z reorganizacijo dolgotrajne oskrbe s poudarkom na razvoju oskrbe na domu. Bojan Ivanc, glavni ekonomist pri GZS je govoril predvsem o povezanosti dolgotrajne oskrbe s trgom dela in izpostavil problem, da so delovna mesta v dolgotrajni oskrbi pogosto slabo plačana; po podatkih GZS imajo zaposleni v dolgotrajni oskrbi od 12 do 22 % nižje bruto plače od povprečja v Republiki Sloveniji. Na dejstvo, da slabo plačilo (poleg neugodnega delovnega časa in velike delovne intenzivnosti) odločilno vpliva na težave pri pridobivanju in ohranjanju kadra v zdravstvu in socialni v Sloveniji, so opozorili tudi drugi govorniki na konferenci.

Drugi del konference je bil namenjen izkušnjam in priporočilom strokovnih delavcev s terena.

Carmen Rajer, vodja pomoči na domu iz Centra za socialno delo Posavje, je predstavila MOST – pilotni projekt integrirane dolgotrajne oskrbe v občini Krško, ki ga vodi. Cilji tega projekta so preizkusiti: 1. nove storitve in mehanizme podpore izvajalcem formalne in neformalne oskrbe za izvedbo kakovostne in varne obravnave na domu uporabnika; 2. elektronsko dokumentiranje postopkov od ocene upravičenosti do izvajanja storitev; 3. postopke ocenjevanja za ugotavljanje upravičenosti do dolgotrajne oskrbe in 4. vzpostaviti učinkovito koordinacijo med izvajalci socialnega in zdravstvenega varstva ter vstopno točko za integrirano dolgotrajno oskrbo. Skupen cilj projekta je zagotoviti integrirane storitve dolgotrajne oskrbe, ki postavljajo v središče uporabnika.

Pogled s terena je predstavila tudi Laura Perko, pomočnica direktorice Zavoda za oskrbo Ljubljana. Povedala je, da na terenu opažajo predvsem potrebo po celostnem pristopu k dolgotrajni oskrbi ter po sodelovanju različnih strok in profilov oskrbovalcev. Izpostavila je, da se zaradi vse večjega števila oskrbovancev z demenco ter oskrbovancev z več sočasnimi kroničnimi boleznimi pojavljajo potrebe po vključitvi več različnih kadrovskih profilov v nudenje oskrbe (socialnih oskrbovalk, psihologov, delovnih terapevtov, zdravstvenih tehnikov itd.). Izpostavila je tudi ozaveščanje neformalnih oskrbovalcev ter pogosto spregledan prispevek srednje generacije, predvsem žensk v neformalni oskrbi.

Pogled s terena sta z udeleženci konference delila tudi Marjeta Vaupot, direktorica ZD Slovenj Gradec, ki je predstavila model dolgotrajne oskrbe v Mislinjski dolini, ter Ivan Markoja, župan občine Odranci – edine slovenske občine, v kateri je pomoč na domu za uporabnike brezplačna.

Konferenca se je končala z okroglo mizo, na kateri so sodelovali Urban Krajcar iz Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Marjan Sušelj iz Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Lidija Jerkič iz Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, Martina Vuk iz Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, ter Tatjana Čerin iz Gospodarske zbornice Slovenije.

Velika udeležba in številna vprašanja publike kažejo na to, da je sistemsko ureditev dolgotrajne oskrbe ena od najpomembnejših nalog, pred katerimi je Slovenija. Lahko samo upamo, da se tega zavedajo oblikovalci in sprejemalci novega zakona o dolgotrajni oskrbi.

Tjaša Hudobivnik